

Con. 67-08.

S. Y. B. A. MAY-08

Rural Development III

KK-1306

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt any **five** questions of which at least **two** questions must be from **each** section
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Answers of the **two** sections should be written in the **same** answer-book.

Section I

1. Define the concept of District administration and explain the evolution of District administration.
2. Explain the function and power of district collector.
3. State the structure of Revenue administration and discuss the objectives and function of Revenue administration.
4. Elaborate the composition of District level judicial machinery and state the main function of District Court.
5. Write short notes on any **two** of the following :
  - (a) Lok Nyayalaya
  - (b) Revenue Tribunals
  - (c) Land Revenue
  - (d) Functions of Talathi.

Section II

6. State the structure of Panchayati Raj in Maharashtra. Explain the function of Panchayati Raj.
7. Comment on :
  - (a) 73rd Amendment.
  - (b) Recommendations of P. B. Patil Committee.
8. Explain the nature and distinct features of village level politics.
9. What is multi-level planning. Discuss the importance of Multi-level planning in Rural Development.
10. Write short notes on any **two** of the following :
  - (a) District Rural Development Agency
  - (b) Rural Elite
  - (c) District Industrial Centre
  - (d) Primary Health Centre.

[TURN OVER

(मराठी रुपांतर)

- सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. त्यापैकी किमान दोन प्रश्न प्रत्येक विभागातून सोडविणे आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. जिल्हा प्रशासनाची व्याख्या सांगून भारतातील जिल्हा प्रशासनाची उत्क्रांती विशद करा.
२. जिल्हाधिकार्याचे अधिकार आणि कार्य स्पष्ट करा.
३. महसूल प्रशासनाची रचना सांगा. महसूल प्रशासनाचे उद्देश आणि कार्य यांची चर्चा करा.
४. जिल्हास्तरावरील न्याययंत्रणेच्या रचनेचे विवरण करा.
५. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा द्या :
  - (अ) लोक न्यायालय
  - (ब) महसूल न्यायाधिकरण
  - (क) जमिन महसूल
  - (ड) तलाठ्याची कार्ये.

विभाग २

६. महाराष्ट्रातील पंचायत राज्याची रचना सांगा. पंचायत राज्याची कार्ये विशद करा.
७. भाष्य करा :
  - (अ) ७३ वी घटना दुरुस्ती
  - (ब) पी. बी. पाटील समितीचा अहवाल.
८. ग्रामस्तरीय राजकारणाचे स्वरूप आणि विविध वैशिष्ट्ये विशद करा.
९. बहुस्तरीय नियोजन म्हणजे काय ? बहुस्तरीय नियोजनाचे ग्रामीण विकासातील महत्त्व सांगा.
१०. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :
  - (अ) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा
  - (ब) ग्रामीण अभिजन वर्ग
  - (क) जिल्हा उद्योग केंद्र
  - (ड) प्राथमिक आरोग्य केंद्र.